

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ความสัมพันธ์ของตัวแปรในงานวิจัย.....	3
1.2	ถิ่นฐานเดิมของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มภาษาพูดที่อยู่ในประเทศจีน.....	6
2.1	ความสัมพันธ์ของหลักเกณฑ์ในการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม.....	24
2.2	สรุปพัฒนาการรูปแบบของสถาปัตยกรรมในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2325 – 2532..	30
2.3	การโอบล้อมด้วยกำแพงในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	34
2.4	การเน้นแนวแกนเหนือ – ใต้ในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	35
2.5	การลำดับชั้นในสถาปัตยกรรมตามการเข้าถึง.....	36
2.6	การจัดผังแบบมีลานโล่ง ในบ้านจีนแบบ “ชื้อเหยอ่วน”.....	38
2.7	ระบบโครงสร้างไม้ในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	39
2.8	ระบบค้ำยันหัวเสาในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	40
2.9	เจียน ในการวางผังในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	41
2.10	เจียน ในอาคารรูปทรงแคบในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	42
2.11	เจียน ในอาคารรูปทรงกว้างในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	42
2.12	เจียน ในอาคารรูปทรงจัตุรัสในสถาปัตยกรรมจีนประเพณี.....	43
2.13	ลวดลายเมฆแห่งโชคลาภบริเวณราวบันไดของสถาปัตยกรรมจีน.....	44
2.14	ลวดลายฉลุพรรณไม้มงคลของสถาปัตยกรรมจีน.....	44
2.15	ลวดลายสัตว์มงคลบนสันหลังคาของสถาปัตยกรรมจีน.....	45
2.16	รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบกระโจม.....	46
2.17	รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบไล่ระดับ.....	46
2.18	รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบใต้ถุนสูง.....	47
2.19	ระบบโครงสร้างไม้แบบขัดทแยง.....	48
2.20	ระบบโครงสร้างผนังดินรับน้ำหนัก.....	48
2.21	ระบบโครงสร้างไม้แบบเรือนเครื่องสับ.....	49
2.22	ลานขนาดใหญ่.....	50
2.23	ลานขนาดเล็ก.....	50

2.24	ทรงหลังคาจั่วไม่แอ่นตัว.....	51
2.25	ทรงหลังคาจั่วแอ่นตัวและเข็ดขึ้น.....	51
2.26	วัสดุเก็บความร้อนและกันความเย็น.....	52
2.27	วัสดุระบายอากาศและยืดหยุ่นได้ดี.....	52
2.28	สัญลักษณ์ยันต์แปดทิศและหยินหยาง.....	54
2.29	วัฏจักรการสนับสนุนและควบคุมของธาตุ 5.....	54
2.30	ตำแหน่งพระราชวังฤดูร้อน สมัยราชวงศ์ชิง.....	56
2.31	การกำหนดทิศและหน้าที่ใช้สอยอาคารตามหลักความเชื่อ.....	57
2.32	รูปทรงจั่วด้านข้างอาคารตามหลักธาตุ 5.....	58
2.33	ตัวอักษร “ผู่”.....	59
2.34	ตัวค้ำคาว “เปี่ยนผู่”.....	59
2.35	ดอกโบตั๋น “ผู่กู่ยฮวา”.....	60
2.36	ตัวอักษร “โซ่ว”.....	60
2.37	นครต้องห้าม กรุงปักกิ่ง.....	61
2.38	การเน้นแนวแกนเหนือ – ใต้ภายในนครต้องห้าม.....	62
2.39	แผนผังลำดับชั้นภายในบริเวณเขตพระราชวัง นครปักกิ่ง.....	63
2.40	การจัดลำดับชั้นในผังเมืองนครปักกิ่ง.....	64
2.41	ความสัมพันธ์ของปัจจัยประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม.....	66
3.1	กรอบแนวความคิดในงานวิจัย.....	69
3.2	กระบวนการดำเนินงานวิจัย.....	72
3.3	การแบ่งพื้นที่ตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชน.....	73
3.4	การแบ่งขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	75
4.1	การย้ายชุมชนชาวจีนจากชุมชนเก่า (ท่าเตียน) มายังชุมชนใหม่ (สำเพ็ง).....	80
4.2	ศาลเจ้าโจวซือก่ง บริเวณชุมชนชาวจีนย่านตลาดน้อย.....	81
4.3	ตุ๊กตาจีนบริเวณซุ้มประตูภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม.....	82
4.4	ศาลเจ้าเล่าปุ่นเก่าของชาวจีนแต่จิว บนถนนทรงวาด.....	86
4.5	ศาลเจ้าเจียวเอ็งเบี้ยวของชาวจีนไหหลำ เชียงสะพานตากสิน.....	86
4.6	ศาลเจ้ากัจฉินถั่งของชาวจีนกวางตุ้ง บนถนนเจริญกรุง แขวงราช.....	87
4.7	ศาลเจ้าหลี่ตี้เบี้ยวของชาวจีนฮากกา บนถนนพลับพลาไชย.....	87

4.8	โรงเรียนแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5.....	90
4.9	โรงเรียนฮั่วเจียะ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2451.....	91
4.10	โรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธิ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2446.....	92
4.11	โรงเรียนจีนเตอะและที่ทำการสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย ของกลุ่มชาวจีนฮากกา.....	94
4.12	โรงเรียนเหม่งตึก ของกลุ่มชาวจีนกวางตุ้ง.....	94
4.13	โรงเรียนผยอง ของกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋ว.....	95
4.14	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนจีนเตอะของสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทยในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2470.....	99
4.15	โรงพยาบาลก่วงสิวแผนกแผนปัจจุบันของสมาคมก่วงสิวแห่งประเทศไทย.....	101
4.16	ภาพอาคารหอพักผู้ป่วยโรงพยาบาลก่วงสิวของชาวจีนกวางตุ้งบนถนนเจริญกรุง.....	102
4.17	ภาพการเสด็จพระราชดำเนินสำเพ็งของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระอนุชา.....	104
4.18	โรงเรียนมั่งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ ของสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อพ.ศ. 2494.....	105
4.19	โรงเรียนโกศลวิทยา ของสมาคมแต้จิ๋วแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2495.....	106
4.20	โรงเรียนกว้างเจ้า ของสมาคมก่วงสิวแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2500.....	106
4.21	โรงเรียนประสาทวุฒิ ของสมาคมฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2506..	107
4.22	โรงเรียนยุหมินกงสวย ของสมาคมไหหน่าแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2507..	107
4.23	อาคารที่ทำการสมาคมไหหน่าแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2501.....	109
4.24	อาคารที่ทำการสมาคมแต้จิ๋วแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2513.....	109
4.25	การเข้าพบระหว่าง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีของไทย และประธานเหมาเจ๋อตง.....	110
4.26	อาคารสว่างวัฒนา โรงเรียนกว้างเจ้า สร้างเมื่อ พ.ศ. 2511.....	111
4.27	อาคารหอประชุม โรงเรียนกว้างเจ้า สร้างเมื่อ พ.ศ. 2522.....	111
4.28	อาคารหอประชุม โรงเรียนยุหมินพัฒนา.....	112
4.29	ภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนสำเพ็งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2525.....	113

4.30	ภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นองค์ประธาน เปิดงานเทศกาลตรุษจีนไชน่าทาวน์เยาวราช เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2549...	113
4.31	โรงเรียนจีนเตอะ ของสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2543.....	115
4.32	โรงเรียนโกศลภัทรวิทย์ ของสมาคมแต่จีวแห่งประเทศไทย สร้างเมื่อ พ.ศ. 2546..	115
4.33	หุ่นจำลองอาคารกิจกรรมหลังใหม่ของสมาคมฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย.....	116
4.34	การออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่โรงพยาบาลกว๋องสิวมูลนิธิ.....	116
4.35	การจัดแบ่งยุคสมัยของพัฒนาการชาวจีนในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2325 – 2548.....	123
4.36	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี พ.ศ. 2325 – 2457.....	126
4.37	ตัวอย่างรูปทรงหลังคาของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	127
4.38	ตัวอย่างปูนปั้นบนสันหลังคาของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	128
4.39	ตัวอย่างการวางตำแหน่งของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	130
4.40	ตัวอย่างลักษณะการใช้สอยอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	131
4.41	ตัวอย่างโครงสร้างหลังคาของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	134
4.42	ตัวอย่างส่วนประดับโครงสร้างหลังคาของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประเพณี.....	135
4.43	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบอิตาเลียนเรเนอซองค์ พ.ศ. 2457 – 2488.....	140
4.44	ตัวอย่างลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมรูปแบบอิตาเลียนเรเนอซองค์.....	141
4.45	ตัวอย่างการวางตำแหน่งของสถาปัตยกรรมรูปแบบอิตาเลียนเรเนอซองค์.....	143
4.46	ตัวอย่างการใช้สอยอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบอิตาเลียนเรเนอซองค์.....	144
4.47	ตัวอย่างโครงสร้างผนังรับน้ำหนัก และกระเบื้องปูพื้นของสถาปัตยกรรมรูปแบบ อิตาเลียนเรเนอซองค์.....	145
4.48	ตัวอย่างส่วนประดับตกแต่งของของสถาปัตยกรรมรูปแบบอิตาเลียนเรเนอซองค์..	146
4.49	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบอทธิพลตะวันตก พ.ศ. 2488 – 2518.....	150
4.50	ตัวอย่างลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมรูปแบบอทธิพลตะวันตก.....	151
4.51	การวางตำแหน่งอาคารของโรงพยาบาลกว๋องสิวมูลนิธิ หลังที่ 1 และ2.....	152
4.52	ตัวอย่างการใช้สอยอาคารของโรงพยาบาลกว๋องสิวมูลนิธิ หลังที่ 1 และ2.....	153
4.53	ตัวอย่างโครงสร้างเสาและคานของสถาปัตยกรรมรูปแบบอทธิพลตะวันตก.....	154
4.54	ส่วนประดับตกแต่งอาคารของโรงพยาบาลกว๋องสิวมูลนิธิ หลังที่ 2.....	155
4.55	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมแบบนีโอ – พลาสติก พ.ศ. 2488 – 2518.....	159

4.56	ลักษณะรูปแบบของโรงเรียนมั้งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	159
4.57	การวางตำแหน่งอาคารของโรงเรียนมั้งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	160
4.58	การใช้สอยอาคารของโรงเรียนมั้งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	161
4.59	โครงสร้างเสาและคานของโรงเรียนมั้งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	161
4.60	การประดับตกแต่งด้วยแผงและรั้วคอนกรีตของโรงเรียนมั้งกุ้จิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	162
4.61	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม พ.ศ. 2488 – 2518.....	164
4.62	ตัวอย่างลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม.....	165
4.63	ตัวอย่างการวางตำแหน่งอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม....	166
4.64	ตัวอย่างการใช้สอยอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม.....	166
4.65	ตัวอย่างโครงสร้างเสาและคานของสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม.....	167
4.66	ตัวอย่างการประดับตกแต่งมุขทางเข้าของสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นปัจเจกแวดล้อม	167
4.67	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบสากลเรียบ พ.ศ. 2488 – 2518.....	169
4.68	การวางตำแหน่งอาคารแบบชิดที่ดินล้อมพื้นที่โล่ง.....	170
4.69	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประยุกต์ พ.ศ. 2488 – 2518.....	173
4.70	ตัวอย่างลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประยุกต์.....	174
4.71	ตัวอย่างการวางตำแหน่งอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประยุกต์.....	175
4.72	ตัวอย่างการใช้สอยอาคารของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประยุกต์.....	177
4.73	สมาคมแต่้จิวแห่งประเทศไทยขณะกำลังก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2513.....	178
4.74	ตัวอย่างส่วนประดับตกแต่งของสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนประยุกต์.....	179
4.75	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนสมัยใหม่ พ.ศ. 2518 – 2548.....	183
4.76	ลักษณะรูปแบบของหอประชุม โรงเรียนยุหมินพัฒนา.....	184
4.77	การวางตำแหน่งอาคารของหอประชุม โรงเรียนยุหมินพัฒนา.....	184
4.78	การใช้สอยอาคารของหอประชุม โรงเรียนยุหมินพัฒนา.....	185
4.79	โครงสร้างเหล็กและหลังคาแผ่นคอนกรีตทับของหอประชุม โรงเรียนยุหมินพัฒนา	186
4.80	แผงบังแดดคอนกรีตแนวตั้งและแนวนอน.....	186
4.81	ตัวอย่างสถาปัตยกรรมรูปแบบเน้นการใช้งานอาคาร พ.ศ. 2518 – 2548.....	188
4.82	ตัวอย่างการวางตำแหน่งอาคารหันหน้าเข้าสู่พื้นที่โล่งตรงกลาง.....	189
4.83	โครงสร้างเสาและคานของโรงเรียนจิ้นเตอะ.....	190
4.84	ตัวอย่างการประดับตกแต่งบริเวณหน้าบัน และมุขทางเข้าของอาคาร.....	190

5.1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	222
5.2	พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสถาปัตยกรรมในช่วงเวลาที่ 1 (พ.ศ. 2325 – 2457)...	223
5.3	พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสถาปัตยกรรมในช่วงเวลาที่ 2 (พ.ศ. 2457 - 2488)...	224
5.4	พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสถาปัตยกรรมในช่วงเวลาที่ 3 (พ.ศ. 2488 - 2518)...	224
5.5	พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสถาปัตยกรรมในช่วงเวลาที่ 4 (พ.ศ. 2518 - 2548)...	225
5.6	พื้นที่ที่มีการกระจายตัวของสถาปัตยกรรม ตั้งแต่ช่วงเวลาที่ 1 – 4.....	225
5.7	กระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสถาปัตยกรรมในสังคมไทยของชาวจีน.....	266
ณ.1	ศาลเจ้าเล่าปุ่นเล่ากง.....	377
ณ.2	โรงเรียนเผยอิง.....	379
ณ.3	โรงเรียนโกศลวิทยา.....	385
ด.1	ศาลเจ้าเจียวเอ็งเบี้ยว.....	388
ด.2	สมาคมไหหน่าแห่งประเทศไทย.....	389
ด.3	หอประชุม โรงเรียนยุพินพัฒนา.....	396
ต.1	ศาลเจ้ากังจิ้นถั่ง.....	398
ต.2	โรงพยาบาลก่วงสิวมูลนิธิ หลังที่ 1.....	400
ต.3	โรงพยาบาลก่วงสิวมูลนิธิ หลังที่ 2.....	402
ต.4	โรงเรียนกวางเจ้า.....	404
ต.5	หอประชุม โรงเรียนกวางเจ้า.....	406
ถ.1	ศาลเจ้าหลี่ตี้เบี้ยว.....	407
ถ.2	สมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย.....	408
ถ.3	โรงเรียนมั่งกุจิ้นเตอะกงเซี่ยะ.....	412